

# SLOVENSKI NAROD.

Imaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter veča po pošti prejemam, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemam za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

## Govor slovenskega poslanca gosp. Pfeiferja

v državnem zboru 2. marca 1875.

V državnem zboru je bilo te dni posvetovanje o novi postavi, katero je vlada predložila, in katera določuje, kako naj se bi odslej davek od hiš ali poslopij plačeval. Proti tej novi postavi je govoril slovenski poslanec g. Vilhelm Pfeifer tako-le:

„Jaz sem se k besedi oglasil, da razložim po eni strani ono stališče, katero imajo prebivalci moje domovine in posebno onega volilnega okraja, kateri tu zastopati sem polkican nasproti davkovskim predlogam; na drugi strani pa hočem tudi svoje pomisleke izgovoriti proti davku od poslopij, urejenem po užitni vrednosti, ker bi ta davek v tej uredbi posebno kmetsko prebivalstvo bolj hudo zadel, nego dosedanj.

„Ako volilci nasproti vsaki novosti v davkarstvu navadno upajo, da bode bolje, nego je sedanje, gledajo to nameravano premembo davka od poslopij z nezaupanjem. To nezaupanje se še s tem pomnožava, ker je uže blizu zaželeni konec plačevanja odškodovanja, katero se je dajalo vsled razveze podložnosti z graščinskimi gosposkami, in se davkoplačevalcih po kmetih boje, da se bode namesto odškodovanjskega davka kako nadomestilo v drugi obliki iskalo, torej povišanje davkovskega bremena nastopilo.

„Ti dobri ljudje se nemara motijo. Uže v poročilnej razložbi o uredbi zemljišnega

davka je namen, tudi zemljišni davek povišati v teh besedah izrečen, katere hočem navesti: „Potreba one določbe točno popraviti, katere sedaj veljajo o zemljiščnem davku in sicer tudi v tem interesu, da se doseže večji davkovski dohodek...“

„A tudi v novem obrazloževanju osnove o direktnih davkih se upa doseči naravno povečevanje davkovskega kapitala, in se skriva, da bode ta davek v celosti več vrgel. Ako obrazloževanje zakonske osnove obeta za vse objekte, torej za vse davke enak davkovski nastavek, izvzemši osobni dohodninski davek, za kateri se bode percent vsako leto od državnega zastopstva določeval, ker je ta davek dopolnilni davek, — zdi se mi, da to nij pravično, če se to načelo brez izjeme hoče upotrebiti na davek od poslopij, ker se pri tem davek naklada dvojno, po najemnini in po užitni vrednosti; kajti po najemnini se vendar gotov dohodek z davkom obloži, in v §. 28. osnove je za vselej, kadar poslopje prazno stoji dopuščeno odpisanje davka, a pri onih krajih, kjer se bodo po užitni vrednosti poslopja z davkom obložila, tedaj na kmetih, kjer poslopja ne neso prav za prav nobenega užitka, nego so le za potrebo, bode se tako poboljšanje le redko kedaj godilo.

„Na krajih, katerih poslopja spadajo pod razredni davek, kjer se torej najemščine malo kedaj gode, je resnična dohodna zmožnost manjša, nego v krajih, kjer je hišni najemninski davek veljaven. V krajih na zadnje tu imenovanih, ima dohodek od poslopij podobnost z denarnim kapitalom, ki

gotove obresti nosi; a kapital, ki je založen v poslopijih na kmetih, kjer nič dohodkov ne nese, nego je le za potrebo poljedelskih delavcev namenjen, manjša se le vedno.

„Preveliko obdačenje te vrste imenja je moralo gotovo njegovo vrednost zmanjšati, ker se bode moglo ob potrebi za toliko manjšo ceno prodati, kakoršna je v primeri z davkom. Namestu da bi se na kmetih hiže zidale in stanovanjske kočje popravljale, ki so itak prav ubožne, more se zgoditi, da gospodar hiže ali stanovanja, ki je z davkom po užitni vrednosti obdavkovano, to stanovanje podere, vsakako pa gleda, da ima čem menj mogoče stanovanjskih prostorov, od katerih pozitivnih koristij ne uživa. Vsakako se je bati, da se bodo davkoplačevalci iz bojazni pred velicim davkom preveč omejili v stanovanjih, ki so uže itak primitivna, kar bode naredilo škodljivo stisnjenje prebivalstva.

„Zemljišče s poslopjem, ki stoji na njem, kot prijemljiv predmet za obdavkovanje, sta najbolj lahka oblika na katero se more preveč naložiti. Skoro vsi stroški za samoupravo na kmetih se nakladajo na zemljišče in poslopje, tako, da je videti kakor bi se hotelo davkoplačevalce na ta način proti avtonomiji, brez katere napredek nij mogoč, malomarne storiti.

„Ti objekti naj bi se vendar bolj varovali, in ljudstvo ne more verovati, da bode pravično narodno zastopstvo tako trdo postavilo sklenilo. Ali ho-

## Listek.

### Iz vojaškega tabora.

En panj,  
Pet podgan;  
Štiri miši  
Peto išti.

Nar. igra.

Maktajnarjev petelin v kosarni sv. Magdalene naznanja lepo jutro konci avgusta. Nonavadno hitro je tamo stanovajoča kompanija na nogah; vse bruja, poskuša in popravlja za 37 urni marš. Tambor navija boben, drže v desni ključ v levi pa trkalo, s katerim sem pa tja vdarja in uho napenja, ali ima boben pravi glas. Več mož postaja okolo njega, vsi stali so pred tremi leti pod mero, veterani so po novi vojaški postavi in ročneje pri kraji s pripravami na marš. Vsak, kedor se je le dve uri pozneje učil se hoditi na eno, dve, jim je rekrut. Tambor sploh zvonec nosi, on je ognjišče na katerem se vsaka šala, vsak dovtip pogruntaja; srednje postave, raznešenih pleč, okrogla debela glava tiči na kratkem vratu. Goste pege na obrazi pričajo, da je prošlih let pasel koze,

nos je dobro na stran pokvečen, kar posebno povzdiga šaljivost njegove besede, iz podčela mu švigajo rujave lisičje oči. Pravijo mu Ščetinec in to ne po krivici, kajti po bradi je nekaj kocin raztrešenih, ki so vsemu prej, nego lasem podobne. Boben je dober, porine ga po slamnici in na vse grlo zakriči: „urlaub, pri moj duš!“ Urlaub, urlaub švigne kot na povelje iz ust vseh triletnikov. Mlajše, kateri ne upajo letos, odpusta, piči to, jezno odvrčajo: „Na marš domov v Trst, v Trst!“

„No Maček ti greš tudi z nami na urlaub, ti si dobival na dan po dva komisa, za to si pa tudi pol prej doslužil“ — s temi šegotavimi besedami potegne tambor v sredo klaverneža, ki je za vse poprej, nego za soldata ustvarjen. V žepu drži zmrznene roke, ali si pa nos trebi ž njimi, dolg nepomenljiv obraz, telo mrtvo in sključeno, kakor bi še vedno koš nosil po rovtah. Le enkrat čul sem pametno iz njegovih ust, ko je dejal, da tisti gospodje niso prav videli, ki so ga potrdili. Na Mačka so vse šaljive pušice letele, on je rodil smeh in greh pri kompaniji. In da je tolikrat za Jurčka na

tuje šel po ptičje mleko, vendar je verjel vsaki prijazni besedi.

„Res, res Maček šel boš šel, fajmošter so pisali sem na gospode, za hlapca greš k „sv. trem kraljem“, tolaži ga enoletni služabnik, ki vé za njegovo faro „vidiš tukaj sem dobil od naših pismo“.

„Kaj res, to bi pa za mé dobro bilo“, nakremži Maček počasi mesnate ustnice.

„Veš pa naša dekla Urša od vas doma te pozdravlja“. „Oho, oho zdaj vemo zakaj Maček domov sili, po Urši se mu toži, jutri povemo g. stotniku“, dražijo ga od vseh strani. Maček se jim ves pobit iztrga.

Pridružim se mu: „Maček, kje pa ste doma?“ „Ne vem, gospod, je tako strašno daleč“. „Kje so vas pa vzeli za soldata?“ „V Ljubljano sva šla z očetom.“ „Tako ste blizu Ljubljane?“ „O še na ono kraj.“ „Na katero?“ „V Polhov gradec se pride.“ „Tako, ste od tam?“ „O še naprej.“ „Od kod pa vendar?“ „Saj ne bodete vedeli, pri sv. Joštu se pravi, blizu sv. treh kraljev, kamor bi bil šel v farovž za pastirja, če bi bil ostal doma.“ „Uže vem, kje so tisti kraji“, mu odgovarjam. „Pa nijsem prav

čemo svojim volilcem vedno večja bremena brez vidnih koristij domov nositi?

„Naj se torej na resničen dohodek davek naloži, sicer Avstrija ne more biti razvita zemljedelna država, kar ima biti po svojem poklicu, ker je zavaljo mnogih gospodarskih in vremenskih nesreč obstanek kmetskega prebivalstva naravnost v nevarnosti.“

„Nij krivica, če se v Avstriji čestokrat očita, da se brez globocih preiskovanj in pregledov resničnih razmer delajo reforme ali premembe, katere na zadnje niso popboljšek, nego oslabšek, zato se tolikokrat vidi, da se morajo sprejete postave zopet popravljati. Tudi v §. 18 le-te postave o poslopijskem davku za užitninsko vrednost zaznamovani najmanjši mogoči nastavki, kakor tudi v §. 24 za vzdrževanje in oškodovanje nasvetovani percenti, ki se odtegujejo od davka, niso razloženi in utemeljeni, temuč so samo na učenjaško površno preračunjenje naslonjeni. Osnova te postave o davku od poslopij bi se morala torej spremeniti bistveno, kar se s popravki v specialnej debati ne da doseči, za to bodem glasoval zoper to, da se na podlogi te osnove preide v specialno debato.“

(To je govor Pfeiferje v. Razen njega je govoril tudi Moravec Vurm proti, in dejal da noben Slovan ne more „rad“ davka plačevati, da se z njim podpira (nemško) časopisje, ki narodna čutila dau na dan z blatom omeče; da je velik davkarski greh, Slovanom ne dati srednjih šol, da bi se izobrazili, materialno napredovali in lažje davek plačevali. — Vendar nemška in nemškutarska večina se nij dala preveriti, glasovala je za ta „popravljen“ davek. Glej politični razgled.)

#### V Ljubljani 4. marca.

V nekej družbi, ki se zdaj nepostavno imenuje kranjska trgovinska zbornica, da si nas nij tožila pred porotniki, ko smo uže bog zna kolikrat pred vsem svetom izrekli, da dokažemo, ka je izšla iz volitev, pri kateri so se od njene stranke in od vladnih

bričev godile sleparije in goljufije — in ki je 26. m. m. zborovala v magistratnej dvorani v Ljubljani, je takozvani predsednik tega zbora otrobe vezal. Da, mož, kateri sicer izvrstno zna koruzo prodajati, ali mu sicer predsedništvo trgovinske zbornice stoji, — oprostite, da po domače povemo, — kakor kravi sedlo, hotel se je pri tem zborovanji še posebno blamirati, še bolj, nego pri prvem. „Ne dajte se ostrašiti niti po tem, če kak predlog nema ugodnega vspeha, niti ako vas zasmehujejo in kritizirajo naši protivniki, ako vi, namestu, da bi tirali politiko, ki ne vidi nič dalje, nego kar se iz turna domače cerkve dogleda, in namestu, da bi delali svetovno zgodovino itd.“ Tako je govoril. Ali ste pri pameti g. „predsednik?“ Kaj neki govorite o turnskeji politiki in svetovnej zgodovini? Ali je kaj enacega delala prejšnja zbornica, kar vi hočete očitati? Ako nam tega ne dokažete, ste kakor papagaj, ki ne ve, kaj brblja. S tem se delate pri vseh olikanih ljudeh le smešnega, in sebi na ta način stavite kompletno spričevalo duševnega uboštva. Vam je kaj znan govor, ki ga je govoril vaš prednik pred 3 leti glede trgovine, industrije in obrtnije? Nij mari v onem govoru razvil za Avstrijo ugoden, trgovinsko političen program? Nij li on pokazal vladi edino pravi pot? Se mari nij vse to zdaj obistinilo, kar je prejšnja zbornica pred 9 leti izrekala in pozneje? Nij li prejšnja kranjska trgovinska zbornica določno in resno opominjala vlado in parlament še o pravem času, — naj bodo pozorni v svojem poslovanji pri tako nesrečnih trgovinskih pogodbah? Nij li izšla in se porodila v prejšnjej zbornici misel o železnici Ljubljana-Beljak, Ljubljana-Hrvatsko, Loka-Trst in Loka-Lauenndorf itd. — Za denes nečemo navajati daljših dokazov, ali vprašati vas hočemo, da, pozivljemo vas: pošteno in možato nam povedite, kedaj in s čem se je pečala prejšnja zbornica s cerkveno politiko, in če to dokazati ne morete, vas uže takoj denes zopet proglašujemo za blebetavko, ki ne ve, kaj pravi, in je, bog ve kje, čula kaj o „kirchturmpolitik“, ali niti ne ve, kaj

to pomeni, kajti politika se je v prejšnjej zbornici puščala na stran in nijso se nikoli čule enake fraze. Sklicujemo se v tem oziru na vse dotične c. kr. ministerijalne komisarje, katere Aleksander Koruza neprestano žali, ako nekaj očita, kar morajo oni komisarji, Vestenek neizvzemši, potrditi, da nij res.

### Politični razgled.

#### Notranje dežele.

V Ljubljani 5. marca.

V **državnem zboru** je bilo 4. marca nadaljevanje debate o davku od poslopij. Finančni minister je v dolgem, od nemških ustavovernih mamelukov odobranem govoru pozival poslance naj glasujejo za novo davkovsko postavo, kar je nemška in nemškutarska večina tudi storila s sklepom, preiti v specialno debato.

Iz **Dunaja** se piše berlinskim listom, da se po sestavljenji ogerskega ministerstva v Pešti, zgodé premembe tudi v dunajskem ministerstvu. Koller bode imenovan za ministerskega predsednika in baron Edelsheim-Gyulay bi postal vojni minister.

**Ogerski** poslanci so imeli v hotelu „Hungaria“ v Pešti skupen shod. Na predlog Tiszin se je enoglasno sprejelo ime „zedinjena liberalna stranka“. Konferenca je izvolila Gorove za prvega in Barady za drugega predsednika. Ob enem je sklenila kandidirati Ghyczya za predsednika zbornice. Kar se tiče proračuna, vrše se vsakdan ministerska posvetovanja.

#### Vnauje države.

**Ruski** veterani iz kavkazkih vojen so imeli spomensko godovanje svojih bitev. Pri tej priliki je grof Sologol izrekel v daljšem govoru misel, da se bode orientalsko vprašanje rešilo preko Kavkaza.

V **nemškem** državnem zboru v Berlinu je kultusminister predložil osnovo postave, vsled katere naj se preneha plačevati iz državne kase katoliškim škofijam in duhovnom. Posameznim (menda nepokornim) škofom se bode plača ustavila in povedali pogoji s katerimi se bode plača zopet dovolila.

**Bismark** vzame do jeseni odpust in ga bodo namestovali Bülow, Delbrück in Radowitz. S tem je ta „križa“ začasno rešena.

od tam, samo k maši smo hodili k sv. Joštu“. — Mej tem tambor uže drugega pika in šegeta: „No bohinska sabušnja, denes ti bo vendar enkrat po volji, ker gremo v rove na košnjo; tam so kozé pa nagrbančene majerce.“ — „Kaj pa ti Jaka, denes po noči pa spet ne boš nič videl, če bo treba na patroljo. Visoko v hribih nij vinogradov in grozdja, boš spet imel kurjo slepoto?“

„Marš doli po denar,“ čuje se iz dvorišča debel glas, kateremu se vidi, da je navajen zapovedovati. Vse vre tja, tiho se vse uvrsti. Gospod pri mizi malo pokašljajo kot bi hoteli reči, vendar ima Kantinka dobrega za tešče. Obraz imajo dobrovoljen in brezskrben, tudi kraj pod streho reber za kar se vse trudi in peha, je prav v dobrem stanu. Zdaj zarožlja znana sablja: kakor v grobu postane vse resno in boječe tiho. Kompanijski oče so to. Sinoči je marsikdo plašno, da bi ga stene ne izdale, zagodrnjal, da nijso oče zvečer izplačali, ker se bo zjutraj šlo za rano na pot; pa denes je zadovoljen in tudi mora biti! — Oče so moder mož in to iz skušnje iz sive starosti, oče vedó, da so soldki polzki, in na noč velike skušnjave, zjutraj pa

lasje otekli in mačje slabosti. Vsak po redu dobi kar zasluži: pet dnij, vsak dan po šest,  $5 \times 6 = 30$  soldov n. d. avstrijske težkote in veljave, se ve da zraven pa „pol hleba“ — „kar je treba“ pa izostane. Kdor je dobil, sme hvaležno odstopiti. Prvi pot pelja v kantino.

„Pojdi, ga bova stisnila eno šilo,“ sili tovariš tovariša, ki šteje pet dnij za enega in si naivno misli: tičice ni ne sejejo, ni ne žanjejo in vendar jih nebeški oče preskrbi. Uni pa malo porožlja s denarjem v pesti, češ: „Pet soldkov imam — pa jih lahko izdam.“ Na očetov migljaj stoji kompanija v orožji in koreska izven mesta na zbirališče. Godba zagode: „Pridi Gorenjč“. In ves regiment z baterijo na mulah krene jo iz velike ceste na levo proti e Val Sorda. Skozi to dolino pomiče se sovražna kolona na Trident.

Val Sorda leži na izhodni strani Tridenta, trivogelno jo obdajajo visoke gore, katere so mnogovrstno pretrgane po potocih, ki deró v Adigo in jezera sredi doline.

Lepa cvetoča sela pričajo o marljivosti in gibanji pridnih in umnih človeških rok; Levico, Vigolo in več družih. Podnebje je

prijazno in milo. Posebno povzdiga romantiko te doline jezero Caldonazzo v velikosti in krasoti našega bohinskega; vstric temu je manje Levico imenovano. Loči ju dalječ potegnjen nos, ki so ga predčasih napravili nalivi nasprotno tukaj se zbirajočih vodá. Lepo je ves zelen, le en vrt je, breskve, fige in trta poljublja trto, vse kar oko obseže; prav na konci čepi mala bela cerkvica.

Strel se začuje, prednje straže zadenejo na sovražnika, katerega predstavljajo lovei prišedši iz Borga in Pergin. Vhod soteske je poseđen. Povelja švignejo, preide se v bojno črto. Od potoka globoko bobnečega proti Adigi do visocih golih glav razprostrajo se čete kakor po stopnjicah. Čem višje, tem težavneja je naloga tem bolje trpivo premikanje. Kakor divji kozli preskakujejo naši ljudje rove, kakor mački preplezujejo skalo za skalo. Solnce poteza se vedno višje, vedno bolj so pekoči in nestrpilji žarki njegovi. Pravo solnce južnega podnebja! — V poti se kopljejo preobloženi in kakor zver preganjani možjé, kolena se šibé in zadnje moči pojemajo. Pa sovražnik je jak: vsak košček sveta izpuliti se mu mora iz rok.

## Dopisi.

**Iz Maribora** 4. marca. [Izv. dop.] (Višja sodnija. — G. Waser. — Narodno življenje.) Zadržava, ki Mariborčane najbolj zanimlje, je višja sodnija. Poslanstvo, koje je izmed mestnega starešinstva pred kakimi tedni bilo v Beču pri ministru Glaserju, vrnilo se je z ne preveč ugodnim odgovorom. Videlo se je, da zgoraj prevladujejo bolj čutila hladnosti, kakor pa živega zanimanja za potrebe in zahteve mariborskega mesta. Ali gotovo je, da se bode ta stvar končno vendar po želji mesta izvršila, za to ker ono prinaša velike novčane žrtve in ker se Maribor kot večje mesto sploh prezirati ne bode mogel. — Odkar je znani Waser prvosednik višje deželske sodnije v Gradcu, vlada tudi gledé namješčenja sodnijskih uradnikov nova sistema. Pod Waserjevim, Slovincem malo prijaznim vodstvom vidi se, kakor da se ne bode več onega načela držalo, koje je za pravosodje neobhodno potrebno: da so tukajšni sodnijski uradniki slovenskega jezika popolnoma zmožni. Pod Waserjem je bilo posebnemu adjunktju, ki je preje vedno zastoj za Maribor moledoval, mogoče, brž semkaj prestavljenemu biti. Ali mož ne zna slovenski! Ta njegova nesposobnost dala je uže nekaterim spodtikam pri sodnji povod, dokler ne bode do ostrejših prask prišlo. Čujem, da bodo pri ponovni kacega tacega namestjenja glasni in krepki protesti se povzdignili. — Mariborska čitalnica bode si gotovo zopet opomogla. Pevci so si dali besedo, da se v nedeljo prvičkrat v čitalnici snidejo. Zares je zadnja leta toliko mladih izobraženih Slovincov prišlo v Maribor, da se dá v zabavnem oziru uže kaj velicega početi. Vrlo naprej!

**Iz Rajhenburga** na slov. Štajerskem. [Izv. dop.] To je uže vendar prevelika krivica, ki se godi slovenskemu ljudstvu od nekaterih uradnikov c. kr. in privatnih gledé slovenskega, edino le našemu ljudstvu razumljivega jezika. Tudi slovenskim to velja. Ali ti gospodje slovenski ne znajo, ali znati nečejo? ako ne znajo, bodi jim v

obraz rečeno, da je to grdo. Ali se pa morda sramujejo pisati jezik, katerega govori ljudstvo, sè katerim jim je po njih poslu občeovati? Čudni prizor!

Pred kratkim mi prinese kmetski mož nekako „eidesforml“ (seveda v nemškem jeziku pisano) s prošnjo, da naj mu to po slovenski napišem, ker bode na to nekež ženski treba priseči, a ona po nemški ne razume, pa bi vendar rada na tančno vedela zadržaj, da ne bi morda prisegla pokrivem. — Prebravši, blizu eno polo dolgo, „eidesformel“ razvidel sem, da je neki dr. Glantschnigg v Celji sestavil ono izjavo, se ve da slovenski, kmetski ženi po nemški, ter jej uže pristavil, da naj si da posloveniti, da bode mogla priseči. — To se vé slovenska kmetica mora denarjev dovelj imeti, (dasiravno nij premožna), da plačuje na prvo nemškutarskega doktorja in potem pa še zavoljo nemškutarskega doktorja nezmožnost, ali lenivost — prestavo v slovenski jezik. — Prvo pravo jim je denar, druga pa menda deveta briga. — Gnjusobna brezobzirnost.

Ker nemam ravno preobilo časa na razpolaganje, podučil sem moža, da se mu ima uže po postavi po uradnih pisarnah slovenski pisati in da naj isto tudi zahteva od svojega advokata, ker ga mora dobro plačati, ali pa naj gre k tacemu advokatu, ki mu bo po slovenski pisal, ter sem mu odrekal izvršitev njegove prošnje.

Črez par dnij, ko je uže mož vse križem brez uspešno prehodil in preprosil, me neki posrednik po mojem prijatelji zopet jame nadlegovati, in sem končno nedložnosti volje moral prevzeti.

Blaga ti pravicoljubnost! Računaj stroške, in skrbi katere ima slovenski kmet zaradi takošnih gospodov! Kdo mu povrne čas, če hodi po celi dan od Poncija do Pilata? Kdo ga odškoduje za pota? Kdo mora plačati takovšne prestave? — morda doktor? Prokleta vsa krivica!

**Od Mirne** na Dolenjskem 4. marca [Izv. dop.] Denes mi je pisati o možu, katerega čitalci vašega velenjenega lista uže dobro poznajo iz dopisov od št. Ruperta, in

lansko leto iz Mirne. Dostikrat je bil dejan na rešeto zaradi svojega nemškutarstva. Ta človek si je tudi uže dosti prizadejal, da bi našega župana, katerega je skraja za omahljivca imel, spravil v svoje mreže. A g. Sovan je mož, ki kmalu izprevidi, kam da meri Dolarjeva tako imenovana nemškutarska prebrisanost. Prikazuje se oni možicelj dostikrat na Mirni, a dosedaj je bilo njegovo prizadevanje, Mirnčane ponemčuriti brez uspeha, akopram on nikdar ne zamudi razobešavati svoje z nemčursko žavbo inficirano blago. Čudno je to, da, kamor on pride v društvo, tam je, naj velja kar hoče, kak prepir, katerega provocira on s svojim vedenjem.

Da uvidite, da je to istina, le nekaj slučajev. V krčmi na Mirni je bil enkrat brez uzroka napal necega kaplana, ki je pak imel poguma dovelj protistaviti se Dolarju, pobiti njegove brezumne fraze, ter osvetiti njegovo domišljavost. Grozil se je potem, da bode skrbel, da se kaplan prestavi. Se ve da, da je onega kaplana prosil odpuščenja, ker se je bal, da bode tožen pri sodnji zaradi žaljenja časti, a izrazil se je nazadnje sam proti nekemu človeku, da zaradi tega, da je prosil kaplana odpuščenja in da mu je oni odpustil, še s kaplanom nijsta v redu. Našemu učitelju, ki je vrl narodnjak, je tudi uže čestokrat naprotil, da ko bi oni učitelj bil v njegovej občini, bi ga bil uže spravil proč; i to samo zaradi tega, ker mu učitelj vsakokrat pove, kar mu pristuje. Na svatbi našega župana je ob priliki, ko je g. Navratil iz Metlike govoril izvrsten govor, ker onega D. nij popolnem razumel, takoj vstal ter slovenskemu društvu jel zabavljati, češ, da se je napadala njegova oseba itd., ter se svojim vedenjem razburil in razžalil društvo tako, da je ono društvo vzdignilo se, in svojo nevoljo izreklo nad človekom, ki brez vsacega uzroka moti slovensko društvo s svojim neslanim nemčurstvom. Se ve, da je hitro kopita odnesel.

## Domače stvari.

— (O ljubljanskem škofu) piše ljubljanski dopisnik stare „Presse“ v listu

Tamno odmeva grom baterij in razlega se dalje po razpokah. Mule in kanoni izvlečejo se po vrvih na vrtoglavne kraje. Na obeh straneh za trenutek potihne ruvanje.

Nasprotnik vtabori se v Vigolu in na višinah okrog sela. Nemogoče bi bilo glede na kratki dan ga denes še dalje poditi, tako mislijo gospodje. V dolini pri štabu zatrobi rog „pozor“. Na ure daleč prinaša čisti zrak glasove. Nehote se vse stresne in na tisto stran uho obrne: nova moč je v udih, jasnost na obrazih. Rog ponavlja in uže v tretje. Zdaj ali bo ali ne odtrobljeno ali se bo dalo znamenje kacega novega povelja, komaj se upajo sesti. Pa „Juhe, juhe!“ vrisk za vriskom šviga iz doline v hribe in od tod na vzdol. „Urlaub! v Trst! menažo ali denar!“ vse se križa. Pozabljen je trud in pot, ljudje so kakor novorojeni. Naših fantov nij moč pokončati; menda eksperimentirajo z njimi, kako daleč segajo človeške moči.

Zapove se, naj vsak oddelek ondi ostane in skuha, kjer je; manever nij kaj srečen, vse je raztreseno in brez zveze!

Življenje v taboru se teško obrisa, tako je pisano in mnogovrstno. Tambor izdere

nož in kolje treske, v zavetji kuhar neti in varno piše ogenj. Tropa poprime kotle in prinaša vode, drugi in to bolje stari in jezični lupijo krompir. Lačni so, predolgo se kuha. „Mezgec priloži, priloži,“ kriče na kuharja. Ta kuhar je n» svojem mestu, hitro se zna braniti: „Tesla kje bote pa meso rezali, vse vam izkidam tja v blato!“ Ščetinec po mizo, po mizo“. In komaj so rekli, ko Ščetinec privleče ploho, ki nosi znamenja, da je služil za ploho pri ovčji štali. Malo se postrga, dvakrat popiha in uže se kadi slastno meso na mizi. Seveda je definicija take mize jako naravna: je nekaj, na katero se nekaj drugega postavi ali položi brez oblike in mere. Meso se razreže, temu koncu kaj pridene, temu kaj odvzame. Jastrobovim očesom sodi se vsaka najmanja nepristojnost. „Gospod tamle na onem kraju v koti tisti kosec je preveč rejen!“ „Gobec za to in za to, ker je predalječ od tebe“ brani ga tisti, ki si ga je na tihoma izvolil in ki svoje blago pozna.

Po pičlem jedilu je novo gibanje, kakor pri kaki narodni veselici pod milim nebom, je vse živahno in veselo. Kolikor glav, to-

liko misel, toliko besedij! Vsak se po svoje kreta in raduje. V krog poleže se nekaj mož in neusahljiv pravljicar našteva, kaj vse ve in zna. Dobro se ga mora prositi, predenj začne. „Ali hočete o jari kači ali o steklem polžu?“ prasha nagajivo. „Še enkrat me prosite za čik, če hitro ne začneš“ grozi mu tobakar. „No naj bo: oče je imel tri sine, dva pametna, enega neumnega, po svetu jih položene. Mlajši prisluži črevlje, da tri milje daleč stopi, steklo, da vidi v deveto deželo in meh, da goni devet mlinskih kamnov.“ — Vsaka „gistorija“ se konča s ženitvijo kake princesinje; se ve da je pravljicar sam ondi, dajo mu iz orehove lupine jesti, iz rešeta piti in ga pošljejo k soldatom. „Ščetinec sem k nam, bando vkup spravi“ kliče kup veselih. In muzika se prične taka, kakor na komarjevi ženitvi: ta gode na glavnik, ta napenja usta na bas, ta piska na bukovo pero, drugi tolče ob dlani, zdaj se pak pari zasučejo:

Hopsasajaja  
Kimenca raja,  
Lorberček piše,  
Da se vse trese!

(Konec prih.)

4. marea, da bode deželni načelnik Vidmar škofa Vidmarja pozval, naj plača dohodke ljubljanske škofije od dveh let v „religijonsfond“, ker je škofija uže dve leti izpraznjena in je g. Vidmar le njen oskrbnik.

— (Iz Gradca) se nam piše 4. marca: Po noči je umrl nenadoma po mrtvudu zadet prof. dr. J. Gottlieb letošnji rektor tukajšnje tehnike. Umrli je bil znan po svojih učenih delih in bil štet mej prve učenjake v kemični stroki. Iz vseučilišča v Jeni poklican na graško tehniko, predstojeval je blizu 30 let kemično tehniške šoli.

— (Mariborska čitalnica) ima v prihodnjo nedeljo, 7. t. m. ob 3. popoldne zbor. Dnevni red: volitev novega odbora — odbornikov za Slomšekov spomenik — razni predlogi. Vsi udje so nujno povabljeni. Predsednik.

— (Učiteljsko pripravništvo v Mariboru) šteje 59 rednih slušateljev in 46 učencev. Izmej pripravnikov jih je dobilo 17 državne štipendije po 50, 100, 150 in 200 fl. na leto. Večina je siromašna in dobiva 3300 fl. državne podpore; 2500 fl. iz deželnih štipendij in 2020 fl. iz okrajne kase.

— (Gorenjska ujetnišnica za ženske.) Piše se nam z Radovljice 3. marca: Denes je prišla uže komisija, da pregleda od gospoda Jermana v Bégunjah kupljeno graščino za ujetnišnico. — Kakor se šliši bode stalo popravljanje kakih 160.000 gld. Velika svota za „device“, ki bodo tu prebivale.

— (Umrlo je v Ljubljani) leta 1874 nič menj nego 1143 ljudij, za 154 več nego lani. To zavoljo tega, ker nemškutarski magistrat tako slabo za naše sanitarne razmere skrbi. Torej izmej tisoč ljudij 49! V Londonu umrje izmej tisoč le 22, na Dunaji 34, v Berlinu 35 ljudij na leto. Torej je Ljubljana eno najmenj zdravih mest.

— (Tepež.) Iz Ljutomera se „Gosp.“ piše: V Žarovincih, pri oštarijašu Kosiju so se na kvaterni torek nekateri dečki tako daleč sprli, da so se začeli tepsti. Ficko, do zdaj sploh priden sin dobi po glavi, da je še tisti teden bil pokopan. Drugega so pa hudo ranili. Omenimo še, da so pred nekimi leti v istem kraju, nekega pridnega dečka v mlako vrgli, da je celo obnored.

— (U to n i l) je lončarski delavec A. Sili iz Zreč v Stenicah pri Celju. Bržej ko ne je bil vinjen v vodo padel. „G.“

## Razne vesti.

\* (Prvi hrvatski tabor) bode v hrvatskem Primorju v drugi polovici tega meseca pri Reki. Osnovatelj je Niko Polić, lastnik „Primorca“.

\* (Pravda.) Iz Zadra se poroča, da se je minoli teden tam pričela obravnava proti Juriju Bianchinimu, uredniku narodnega časopisa „Narodni list“, in „Il. Nazionale“.

\* (Veleizdaja?) V Krakovu so potegnili v zapor pisatelja in tiskarja nove brošurice „Slawianie baczošč“, (Slovani pozor!) Državno pravdnistvo namreč je v omenjeni knjižici našlo zločin veleizdaje zaradi „panslavizma“. Naj bi avstrijska dež. pravdnistva rajši iskala veleizdaj mej vedno rastočim nemškim prusijanstvom, ne pa mej prepohlevnimi Slovani.

\* (Škof zaprt.) Škof v Münstru na Nemškem v Vestfaliji neče plačati globe 1200 mark srebra, na katere je bil obsojen zaradi neizpolnjevanja državnih postav in bode sedaj

na šest tednov zaprt. To je uže šesti škof na Nemškem ki potuje v zapor.

## Eksekutivne dražbe.

8. marca. 2. Davorin Povše-tovo (3400 gl.) v Ljubljani. — 2. Blaž Pernuš-evo (3568 gl.), — 1. Jere Danič-eve iz Velesovega (8875 gl.), obe v Kranju.

9. marca. 2. Jože Dolinšek - ovo iz Zavrha (4899 g.) v Litiji. — 3. Jan. Mihelčič-evo iz Semiča (1885 gl.) v Metliki. — 3. Miha Petrič-evo, iz Črešnjice v Kranju. — 3. France Selovin-evo iz Goršice (2760 gl.) obe v Senožečah. — 1. Tone Svigel-novo iz Martinjega potoka (600 gl.), — 1. And. Opeka-vo iz Spodnje vasi (2255 gl.), — 1. J. Kebe-tovo iz Jezera (1504 gl.) vse v Planini.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

## Revalescière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprevajanje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolj nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravnika svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravnika svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v sečnici, zaprtju, pri bolehnem bodežu v obistih in mehurju, trganje v mehurju i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsni boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravljeni svetovalci in člen mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričan sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam. James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkusnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalci.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimern, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Montona, Istra.

Učinki Revalescière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalescière gaje ozdravila popolnoma v 6 tednih.“

Št. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespaj, treslci na vseh udih, shujšanje in hipohondriji.

Št. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenju.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici i tiščanju v prsih.

Št. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprevajenju, nespanju in hujšanju.

Št. 75.928. Barona Sigmo 10 letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalescière je 4 krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plešavih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr. 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah 4 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu

in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Fahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Mariboru Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Čerovcih pri N. Snirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberanzmeyer, v Temesvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, aakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in apotekarskih trgovcih; tudi razpošilja današnjo hišo na vse kraje po poštah nakaznicah a i povzetjih.

## Deželno gledališče v Ljubljani.

V soboto 6. marca 1875.

Prvikrat:

### Perziški shawl.

Šaloigra v 1 dejanji, spisal A. Dumas, poslovenil Ivan Kalan.

### O s o b e:

Konrad pl. Francarville, pomorski kapitan — — — — — gospod Schmidt. Ana Wilkins, mlada udova — — — — — gdč. Podkrajškova. Pacificque, žendarmski brigadir — — — — — gospod J. Noll. Jean, kletar — — — — — g. S. Paternoster. Hišina — — — — — gdč. Nagelnova.

Žendarmi. — Godi se v Calais.

Potem prvikrat:

### Sklenica čaja.

Veseloigra v 1 dejanji, po Thiboustu poslovenil Anton Sušnik.

### O s o b e:

Baron Gorski — — — — — gospod Juvancič. Anica, njegova soproga — — — — — gdč. Ledarjeva. Smrček — — — — — gospod P. Kajzel. Valentin, sluga — — — — — gospod Eržen.

Konečno prvikrat:

### Mésečnica.

Komična opereta v 1 dejanji, poslovenil J. Ulčarjev, godba od Ivana pl. Zajca.

### O s o b e:

Markeza Tourgon d' Enfer, vdova gdč. Barnasova. Innocent, njen sin, 17 let star — — — — — gdč. Namrétova. Dominik, sluga markezin — — — — — gospod J. Noll. Peter, vrtnar — — — — — gospod Trnovec. Lizika, njegova vnuka — — — — — gdč. Piskarjeva.

Godi se v starem gradu blizu Versailla.

Kasa se odpre ob 7/8. uri. — Začetek ob 7. uri zvečer.

Prihodnja slovenska predstava bo v nedeljo

14. marca 1875.

## Tužet.

4. marca:

Pri Slonu: Dr. Vavpetič iz Kamnika. — Korošec iz Maribora. — Koch iz Kranja. — Hočvar iz Postojne.

Pri Mailét: Hilinger iz Dunaja. — Dolence iz Kranja. — Brauchbar iz Dunaja. — Müller iz Prage. — Ahl iz Dunaja. — Šranzer iz Planine. — pl. Weberjeva iz Celovca.

Pri Zamorec: Leon iz Trsta. — Cunder iz Trsta.

## Dunajska borza 5. marca.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

|                             |            |        |
|-----------------------------|------------|--------|
| Enotni drž. dolg v bankovih | 71 gld. 50 | kr.    |
| Enotni drž. dolg v srebru   | 75         | 90     |
| 1860 drž. posojilo          | 111        | 25     |
| Akcije narodne banke        | 961        | —      |
| Kreditne akcije             | 218        | 25     |
| London                      | 111        | 40     |
| Napol.                      | 8          | 90     |
| C. k. cekini                | 5          | 24 1/2 |
| Srebro                      | 105        | 25     |

## Zahvala.

Za izkazano srčno sočutje, kakor tudi za mnogo spremstvo do gomile, i rejljubljene nepozabljive soproge oziroma matere in sestre, gospe

## Ane Armič-ove

izrekamo vsem p. n. spremljevalcem, posebno pa čestitim pevcem tukajšnje čitalnice svojo prisrčno zahvalo.

Ostali žalujoči.

Izdajatelj in urednik Josip Jurčič.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.